

פרשת וישלח – קבורת רחל

בפרשת השבוע מסופר על מותה של רחל וקבורתה:

“ותמות רחל ותקבר בדרך אפרתה היא בית לחם, ויצב יעקב מצבה על קבורתה, היא מצבת קבורת רחל עד היום” (לה יט-כ)

רחל נפטרה זמן קצר אחרי שיעקב חזר לארץ ישראל מחרן, ומדוע היא לא זכתה לחיות שנים רבות בארץ ישראל?

עונה על כך הרמב"ן:

האבות קיימו את כל התורה עוד לפני שניתנה, הם ידעו את מצוות התורה ברוח הקודש שהייתה להם, והם שמרו על מצוות התורה כמי שאינו מצווה ועושה, לכן הם קיימו את המצוות רק בארץ ישראל. יעקב התיר לעצמו לשאת שתי אחיות מכיוון שהוא התחתן עם רחל ולאחיה בחוץ לארץ, בחרן. כשיעקב חזר לארץ ישראל ושוב הוא קיים את כל התורה, חל עליו איסור נשיאת שתי אחיות, לכן מתה רחל שהייתה האישה שנישאה ליעקב באיסור, כי אחותה לאה נישאה ראשונה.

על מקום מיתת רחל נאמר בפרשה: “ויהי עוד כברת הארץ לבא אפרתה” (לה טז)

מה פירוש כברת ארץ?

הרמב"ן כתב בפירושו שכברת ארץ היא מידה של כמה שעות הליכה, כלומר שיש כמה שעות הליכה בין מקום קבורת רחל לבית לחם.

והוסיף הרמב"ן: עכשיו שזכיתי לבא לירושלים וראיתי שהמרחק בין קבורת רחל לבית לחם הוא פחות ממיל (980 מטר) ממילא הוברר שהפירוש שכתבתי בחוץ לארץ אינו נכון.

ומדוע נקברה רחל בדרך ולא במערת המכפלה?

עונה הרמב"ן (בראשית מח ז) שיעקב התבייש מאבותיו לקבור את רחל במערת המכפלה, שלא ישאלו אותו איך היה נשוי לשתי אחיות.

הסבר נוסף לקבורת רחל בדרך יש לרש"י בפרושו לפרשת ויחי (מח ז). אמר יעקב ליוסף: דע לך שעל פי הדיבור קברתיה שם, שתהא עוזרת לבניה, שכשיגלו לבבל יעברו דרך מקום קבורת רחל והיא תבקש רחמים עליהם,

וכמו שנאמר בירמיהו (לא יד) "כה אמר ה', קול ברמה נשמע, נהי בכי תמרורים, רחל מבכה על בניה, מאנה להינחם על בניה כי איננו".

יהי רצון שנזכה במהרה לקיום דברי הנחמה של הקב"ה: "כה אמר ה', מגעי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש שכר לפעולתך נאום ה' ושבו מארץ אויב, ויש תקווה לאחריותך נאום ה' ושבו בנים לגבולם".